

Asia: VN/698/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä lausuttavaa esitetyistä muutoksista?

Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin perusajatus työnhakijoiden alkuvaiheen palveluun panostamisesta, palvelutarpeen arvioinnista, työnhaun tukemisen ja palveluihin ohjaamisen kehittämisestä on kannatettavaa. Lakiehdotukseen sisältyy paljon yksityiskohtaisia, kaavamaisia ja määrämuotoisia yksityiskohtia, joiden mukaisesti asiakkaan palveluprosessit asetetaan tiukkaan muottiin. Tämä kahlitsee mm. työllisyyden kuntakokeilujen kokeiluluonnetta ja aitoa palvelutarpeeseen työnhakijan ja omavalmentajan väliseen luottamukselliseen suhteeseen perustuvaa palveluprosessin rakentamista. Lakiehdotuksen mukaisten velvoitteiden hoitaminen edellyttää riittäviä henkilöresursseja, jotka ei nykyisten ja Pohjoismaisen mallin laskennallisten lisäystenkin mukaisesti tule riittämään.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; taloudelliset vaikutukset?

Nykyinen henkilöstö resurssointi ei ole riittävää esityksen mukaisen työvoimapalvelumallin toteuttamiseen.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset viranomaisten toimintaan (ml. resursseja koskevat asiat)?

Lakiehdotuksen mukaan laskennallinen asiakasmäärä olisi 185/asiakaspalvelutyötä tekevä työntekijä, mikä poikkeaa huomattavasti esim. Tanskan ja Ruotsin mitoituksista. Tämä tarkoittaa sitä, että alku- ja työnhakukeskustelujen sekä työnhakusuunnitelmien laatimisen ja tarkistamisen ohessa tehtävät seuranta- ja kontrollointitehtävät ml. työttömyysturvan hoitaminen tulevat kuormittamaan henkilöstöä kohtuuttomasti.

Uusien työnhakijoiden piikit ajoittuvat alkukesään ja vuodenvaihteeseen, jolloin tiiviin alkuvaiheen kontaktoinnit osuvat erityisesti kesälomakaudelle ja ilman sijaisjärjestelyjä ei tule onnistumaan.

Lisärekrytoinneilla on vaikutuksia myös toimitiloihin ja niihin liittyviin tilaisuuksiin. Nämä vaativat suunnittelua ja aiheuttavat myös kustannuksia mm. kokeilukuntiin.

Henkilöstö resurssoinnissa ei ole otettu huomioon kunnan muita lakisääteisiä ja vapaaehtoisia työllisyydenhoidon tehtäviä (esim. velvoitetöiden ohjaus, kuntouttavaan työtoimintaan ohjaus), joita tekee esimerkiksi kuntakokeilun omavalmentajat Jtyplain mukaisten tehtävien lisäksi. Soten voimaantulo saattaa tuoda muutoksia myös henkilöstö resurssointeihin (esim. monialainen yhteispalvelu/TYP -työntekijät sijoittuminen SOTE:ssa).

Asiakaspalveluhenkilöstöltä edellytetään vahvan ohjausosaamisen lisäksi vankkaa työmarkkinatuntemusta, tietoa työtehtävien vaatimuksista, koulutusten sisällöstä, työn hakemisen kanavista jne. Ammatillisen osaamisen kehittämiseen on panostettava ennen pohjoismaisen mallin voimaantuloa.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset työllisyyteen?

Ei kommentoitavaa.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; muut vaikutukset?

Ei kommentoitavaa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakijan palveluprosessista?

Hallituksen esityksessä ei esitetä muutoksia tarjottavien palveluiden sisältöön tai määrään, työnhaun tukeminen keskiössä. Työnhakijalla on päävastuu työnhaun toteuttamisesta, työnhakija hakee itselleen mieluisia ja sopivia työmahdollisuuksia. Työnhakija on oman työnhakijuutensa subjekti, jota

työntekijä asiantuntijana tukee. Työnhakijalla on myös vahva vastuu monitoroinnista. Ohjeistusten ja tietojärjestelmien on oltava yksiselitteisiä, selkokieleisiä ja läpinäkyviä niin, että työnhakijalle annetaan edellytykset onnistua tässä tehtävässä.

Alku- ja työnhakuhaastatteluille on lakiehdotukseen määritelty fyysinen tapaamispaikka, mikä ei ole tarkoituksenmukaista. Henkilökohtaisia tapaamisia on mahdollista järjestää esim. palveluntuottajan tiloissa, oppilaitoksessa tms. luotettavassa paikassa. Monikanavaisuuden kehittyessä myös muiden palvelutapojen hyödyntämiseen on annettava mahdollisuus. Muutoinkin digitalisaatio on oltava vahvasti henkilökohtaisen palvelun rinnalla esim. palvelutarpeen arvioinnissa alkuhaastattelussa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien palveluprosessista?

Osa-aikaisten työnhakijoiden palveluprosessiin sisältyvät alkuhaastattelut ja kolme kuukauden välein järjestettävät työnhakukeskustelut on peruteltuja. Työnhakukeskustelun pitäisi olla mahdollista järjestää monikanavaisuutta hyödyntäen.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien palveluprosessista?

Pitkiin palkkatuki-, työvoimakoulutus- ja omo-opintoihin työnhakuhaastattelu olisi syytä rytmittää käynnistymään jo aikaisemmassa vaiheessa kuin viimeisen kuukauden kuluessa niin, että työnhakemista tuettaisiin meneillään olevan palvelun rinnalla. Haastattelu olisi mahdollista tehdä monikanavaisesti.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa muistutuksesta?

Työttömää työnhakijaa koskeva lainsäädäntö on monimutkaista. Muistutus-menettely tuo viranomaispalveluun inhimillisemmän piirteen, mikä sinällään on positiivinen uudistus. Muistutuksen antaminen on automatisoitava niin, että sitä ei tarvitse tehdä manuaalisesti. Työnhakijoiden informointi muistutuksesta on oltava yksiselitteistä ja ymmärrettävää niin, että se ei aiheuta hämmennystä eikä ylimääräistä kontaktointia.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuudesta?

Työn hakeminen on lähtökohtaisesti työnhakijan perustehtävä ja tässä lakiehdotuksessa työnhaku on vastuutettu työnhakijalle itselleen. Erilaisissa tilanteissa olevat työnhakijat on lainsäädännön valmistelussa otettu huomioon, mikä on positiivista. Lakiehdotukseen sisältyy tulkinnanvaraisia määritelmiä, jotka arkityössä tuottavat päänvaivaa esim. siitä, kenet voidaan vapauttaa työnhakuvelvoitteesta.

Lakiehdotus sallii edelleenkin työkyvyttömiä henkilöiden rekisteröitymisen työnhakijaksi. Nyt olisi viimein syytä tarkastella esim. toimeentulotukilainsäädännön ja työttömyysturvalainsäädännön rajapintoja.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien työnhakuvelvollisuudesta?

Työnhakijat voivat olla osa-aikatyössä eri syistä ja osalle esim. osatyökykyisistä työkyky riittääkin vain osa-aikaiseen työhön. Heille muiden työmahdollisuuksien hakeminen ei tunnu tarkoituksenmukaiselle.

Sen sijaan silloin, kun työnhakijalla on edellytykset kokopäiväiseen työhön, lakisesitykseen kirjattu työnhakuvelvoite on kohtuullinen.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien työnhakuvelvollisuudesta?

Ei kommentoitavaa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisestä?

Ei kommentoitavaa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; muuta lausuttavaa?

Ei kommentoitavaa

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä eroamisen perusteella asetettavasta

seuraamuksesta?

Ei kommentoitavaa

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä kieltäytymisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

Ei kommentoitavaa

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa porrastetusta seuraamuksesta?

Määräaikojen seuranta manuaalisesti on työlästä, porrastetun seuraamusjärjestelmän on oltava asiakkaille ymmärrettävä ja läpinäkyvä, järjestelmän tulee tukea seurantaa

Työttömyysturvalaki; muuta lausuttavaa?

Ei kommentoitavaa

Lausuttavaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta?

Ei kommentoitavaa

Lausuttavaa muiden lakien muuttamisesta?

-

Lausuttavaa muutosten voimaantulosta ja siirtymäajan järjestelyistä?

-

Lausuttavaa suhteesta perustuslakiin ja säätämisjärjestyksestä?

-

Muuta lausuttavaa?

Paljon käsityönä toteutettavaa mekaanista laskentaa,
Malliin ei sisälly työllistämistä tai rekrytointi edistäviä elementtejä.

Heikkilä Aleks
Äänekosken kaupunki

Hytönen Riikka
Äänekosken kaupunki